

Submission 48

Nederlandse interpersoonlijke discourse markers

Dóra Tóth

ELTE Universiteit, Boedapest, Hongarije, Kiskunlacháza, Hongarije

Dóra Tóth

Nederlandse en Vlaamse Interpersoonlijke Discourse Markers

(hoor, kijk, luister, weet je, en zeg)

Nederlandse interpersoonlijke discourse markers (=DM's), zoals *hoor, kijk, luister, weet je* en *zeg*, spelen een belangrijke rol in de communicatie. Deze woordjes en uitdrukkingen maken gesprekken vloeiender en ze geven de relatie tussen de spreker en de aangesprokene aan.

Er is een overweldigende hoeveelheid literatuur over de Engelse DM's (bv. Schiffrin, 1987; Fraser, 1988; Brinton, 1996), maar de grammaticale kenmerken van Engelse DM's kunnen niet altijd worden toegepast op andere talen. Omdat een overkoepelende beschrijving over de kenmerken van Nederlandse DM's nog ontbreekt, is de centrale vraag van mijn onderzoek: over welke gemeenschappelijke kenmerken beschikken de Nederlandse interpersoonlijke DM's *hoor, kijk, luister, weet je* en *zeg*.

Ik heb een corpusonderzoek gedaan met behulp van het Corpus Gesproken Nederlands. In het corpus kunnen Vlaamse en Nederlandse variëteiten apart worden bestudeerd, daarom is de deelvraag van mijn onderzoek: hoe verschilt het gebruik van de Nederlandse interpersoonlijke DM's in het gesproken Nederlands in Nederland en in Vlaanderen?

In mijn onderzoek worden spontane gesprekken van Nederlanders en Vlamingen in de leeftijd van 60 tot 79 jaar bestudeerd in het Corpus Gesproken Nederlands. Met deze criteria zijn 851 hits gevonden met de trefwoorden *hoor, kijk, luister, weet je* en *zeg*, waarvan 448 DM's.

Morfologisch zijn de DM's eenvormig: ze hebben vaste vormen zowel in het Nederlandse als in het Vlaamse corpus.

Semantisch blijken de DM's *kijk* en *luister* in het Vlaamse taalgebied echter een extra functie te hebben: ze verschijnen vaak aan het begin van citaten. Afgezien van de DM's *weet je* en *zeg*, verschijnen *hoor, kijk* en *luister* syntactisch meestal op dezelfde plaats (wat te wijten kan zijn aan niet voldoende hits in de corpora), ongeacht het taalgebied.

Uit mijn onderzoek blijkt dat de onderzochte Nederlandse interpersoonlijke DM's overwegend dezelfde kenmerken hebben in het gesproken Nederlands in Nederland en in Vlaanderen.